

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jánosó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

A mezőgazdaság bajai.

Agricultur államban, melyben a lakosság tulnyomó része mezőgazdaságot üz, mint hazánkban is, minden ezzel kapcsolatban kell legyen, minden azzal együttműködésbe, a legszorosabb kapcsolatba kell hozassék.

Magyarország természeti viszonyait illetőleg egyike a legszerencsésebb országoknak Európában és mégis alig drágább valahol az élet, mint nálunk, azonfelül pedig áldott jószágú termőföld birtoklása mellett is, köznépünk általában véve szegényesen és ok-szerűtlenül táplálkozik, továbbá egészségtelenül és kényelmetlenül lakik.

Ha a termelés minden irányban kielégítő volna, akkor a helyzet sok tekintetben megváltoznék és javulása nagy mértékben attól függ, vajjon a jövőben bekövetkezik-e ez. Hogy azonban országos termelésünk megfelelő legyen, annak elengedhetetlen feltétele, hogy annak főtenyezőjének, t. i. a kisbirtokosság egész gazdasági rendszere megváltozzék, s a korszerű haladásnak megnyeressék.

A nagy- s a középbirtok javarészenek okszerű kezelése hazánkban elég szép fejlődésben van, és ha az csak némileg is előmozdítottik, mindinkább terjedőben lesz, de a kisbirtok nem tart vele lépést és legtöbb helyen messze marad el azon színvonalról, melyet el kellene foglalnia, hogy mint a közgazdaság egyik legfőbb tényezője betöltse szerepét. És a kisbirtokosság, mely jóakaró vezetés és gyámolító buzditás nélkül nem tud segíteni magán, sőt szellemi elmaradottsága következtében a haladásra való serkentést bizalmatlanul fogadja, sok helyen az elszegényedés, az erkölcsi romlás, az eladósodás s a végpusztulás szélén áll, mi egyebek között a kivándorlás s erre való vágy sajnos terjedésében, valamint az elégedetlenség gyakori jeleiben nyilvánul. A hol a köznép megélhetésének némelykor bámulatosan szerény feltételeit megtalálja, ott közmondásos szívvárossággal ragaszkodik atyától örökölt hantjához és attól csak a végsőig kényszerítő szükség hatása alatt válik meg.

A legnagyobb bajok közé

tartozik népünk gazdálkodásában azon mindenfelé látható jelenség, hogy munkaerejével nem tud okosan bánni: bizonyos időszakban pl. aratáskor tulesigazza, máskor pl. a tél egész folyamában télenül heverteti azt, mi főleg az általa követett helytelen gazdálkodási rendszer kifolyása.

Ha a kisbirtokos köznép gazdálkodási rendszere okszerű volna, mely a munkaerő egyenletes értékesítését követeli, akkor jobb terméseket biztosítana magának, valamint több állati terméseket állítana elő, a mivel nemesak saját jólétét emelné, hanem a legközelebb keresett és fogyasztott élelmi cikkek olcsóbbá tételéhez tetemesen hozzájárulva, a megélhetés könnyebbését s ezzel a közjólét terjedését elősegítené. A helyes arányokban mozgó gazdálkodás azonfelül a kisbirtokos nép munkakedvére, igyekezetére, takarékoságára, értelmiségére, erkölcsiségére, melyet a terjedő szegénység leginkább veszélyeztet, — s a mi állam-gazdasági szempontból fölülte fontos, — adóképeségére nagy befolyást gyakorol, tehát oly érdekek elő-

mozdítását rejti magában, melyek valamely nemzet zömének boldogulásában elsőrendű szerepet játszanak.

A mezőgazdaság haladása és tökéletesedése minden nemzetnél, mely azt elérni iparkodott s az ehhez szükséges eszközöket és módokat alkalmazásba vette, a fent jelzett üdvös eredményekre vezet.

Hazánk mezőgazdaságának előmozdítására, fejlődése akadályainak elhárítására s a körében fennálló visszaállagok megszüntetésére kiválólag alkalmas és a már meglevő példák után nagy reményeket keltő intézkedésnek ígérkezik a gazdasági egyesületi ügy főbb vonásaiban fentebb vázolt reformja, melynek súlypontja főleg abban fekszik, hogy az eddig jóformán figyelmen kívül maradt kisbirtokosságot is az egyleti élet érékkörébe vonja.

De a gazdasági egyesület szervezése csak akkor válthatja be a hozzá köthető reményeket, s a kapcsolatos egyesületi feladatát, ha az minden lépcsőfokán az államhatalom részéről nemesak határozott erkölcsi, hanem kielé-

TÁRCZA.

A székely nőkről.

Mutatvány nagyajtai Cserei Farkas könyvéből.

(Folytatás.)

Hetedik kérdés.

Viselhetnek-e Tisztséget az Asszonyok?

Nem akarok én itt Kérdést támasztani arról, törvényes igazság-e, vagy erőszakos ragadománnya a Népeken való Uralkodásnak, mikor az Asszony Fejedelmi, Királyi Méltóságra, Hatalomra vergődik, mert megtalálom a Teremtés kezdetében is, hogy nem csak Ádám egyedül, hanem vele együtt Éva is Hatalmat kapott vala a földön való Uralkodásra.

Való ugyan, hogy osztán a Vétok által férfi hatalma alá esék az Asszony, de e sem azt teszi, hogy ő Királyi, vagy Fejedelmi póltzra ne ülhetne, hanem jelenti inkább a Házasságban való elsőséget, melynek a Királyok, és Fejedelmek kö-

zött-is helye vagyon, Fejének ismervén az Házasságbeli Társaságban a Fejedelmet a Fejedelem-Asszony, a Királyt a Királyné.

Országot-is sok Nemzeteknél az Asszonyok, mint régen az Assiriosoknál Semiramis, A mű Eleinknél is Szithiában Tomiris, ki a Persáknak roppant Táborokat Királyokkal Cirussal együtt levágatá, 's hogy az Asszonyoknak nálunk való Birálgatásokról közelebbről-is emlékezzünk, az első Lajos Király Leányát Máriát Királyi Hivatalra választák Eleink, 's meg-is koronázták. Az Albert Király özvegye is Ersébeth Asszony Királyi Hatalommal kezdte vala Magyar-Országot kormányozni. A János Király özvegye Isabella hasonlóképpen egy néhány esztendeig Országla Erdélyben, 's Magyar-Országának némely Részében. Bethlen Gáborné is a Brändenburgiai Hercege Asszonyt Férje halála után ugyan ott Erdélyben meg-marasztották vala a Fejedelemségben. Annakutána mind Magyar-Országban, mind Erdélyben Törvényt-is szerének arról, hogy kifogyván Leopold Tsászárnak, és Magyar-Országi Ki-

rállynak fia ága, Léánya maradékira is által-szálhasson az Országglás.

De mint fellyebb-is mondtam, nem akarom én itt kérdésbe hozni: illet-e Országglás Asszonyt, vagy nem? mert Istentől lévén a Királyság, a kire ruházni akarja, alkalmatossá is tudja tenni elviselésére; nem-is hasonlíthatjuk több közönséges Asszonyok állapottjához az Országglásra emeltetett Asszonyságok állapotját: mert felvévén Isten őket maga Népének igazgatására, úgy látszik, ki-vette más Asszonyok számából, és azonnal férfi szívet erőt támasztott benne különös kegyelmével. Több egyéb Asszonyokra tétlen azért az én kérdésem, rollok akarom tudni, ha viselhetnek-e tisztséget vagy nem? 's azt mondom:

A Tisztnak kiváltképpen való Hivatala abban áll, hogy az Országglásnak, és Fejedelemnek réa-bizott dolgaiban szorgalmasan el-járván a közönséges Jónak elő-mozdításában emberül forgodgyék, fáradsyon, és a mellett éjjeli nappali minden nyughatatlanságot el-viselni kész legyen. Ezekre gyengébbeknek találván a Férfiaknál az Asszonyokat a Tör-

vényszerzők Tisztségek viselésére nem erőstették őket. Ugy vált osztán közönséges Törvényre, hogy az Asszonyok ne viselhessenek Tisztséget, ámbár minden jó hírrel névvel, és akár mely fő Tiszteletre méltó erköltséggel fel-ékesítettek legyenek-is.

De nem is terjedett még annyira a Magyar Asszonyok vágyódása, hogy a mely dolgok őket nem illetik, azokban ujjat kívánnának huzni a Férfiakkal; kiválasztván, és megtartván ugy-is azt a dítiséretet magoknak, hogy minden Nemzetek Asszonyi felett leg-engedelmesebbek férjeikhez, leg-inkább-is szokták azoknak betsületeket meg-adni.

Nyolczadik kérdés.

Hát az árváknak gondviselőik lehetnek-e?

Az Asszony, ki-mulván e világból az ő Férje, attól-való gyermekének gondviselését másnak engedni nem tartozik, hanem azt magának férjhez menetelig szabadon meg-tarthatja, de ha férjhez talál menni, ugy ő róla a gondviselés arra száll, ki meg-holt Urának Nemzettségéből a gyermeknek leg-közelebb való férfi

gító anyagi támogatásban is részesül.

Eltekintve attól, hogy törvényhozásunk tagjainak tulajdonosokból áll, kiknek a mezőgazdaság szükségletei iránteszerint érzékek lehet, alig képzelhető, hogy az a mezőgazdaság emelésére elkerülhetetlenül szükséges segélyezést a kívánatos mértékben megtagadhatná.

Sőt a törvényhozás nem földbirtokos tagjai is, ha fontolóra veszik, hogy az állam jövedelmének legnagyobb részét a földbirtok közvetlen vagy közvetett megadóztatása szolgáltatja, elismerni kénytelenek, hogy ezen adóalap erősítése és fejlesztése nem csak tisztán a földbirtokosság, hanem egyuttal a jövedelmekben vele osztozkodó államkincstár érdekével azonos.

Az állam érdeke hazai viszonyaink között oly mértékben van a mezőgazdaság prosperálásával összeszővődve, hogy azon esetben, ha a mezőgazdaság jövedelmezése esökken, az egész államháztartásra hátrányos visszahatást gyakorol, ha pedig emelkedik, akkor oly kívánságok kielégítése is tervbe vehető, melyek e nélkül a jámbor óhajások végtelen sorába kerülnek.

Mi természetesebb tehát, mint az, hogy ily körülmények között egyenesen az állam jól felfogott érdeke parancsolja, miszerint, minden oly intézkedés megtételének, mely a mezőgazdaság fejlesztésén közgazdasági szempontból alkal-

masnak ígérkezik, a mi különben nemesak az államkincstár, hanem mint fentebb kimutattam, minden egyes állampolgár javára szolgál.

Kereskedő tanoncok f. tanévi záróvizsgálja.

K.-Vásárhely, 1894. június 11.

A magyar ipar és kereskedelem, hogy kívánt nívóra emelkedjék, elkerülhetetlenül szükséges, nem csak a kellő szakismeret, hanem a fokozatos fejlesztéshez a szellemi képesség is. A sablonszerű mozgás, a kereskedői megszokott szólásformák, a tárgyak ismerete nem elegendők arra, hogy valakit képzett kereskedőnek nevezhessünk.

Láthattuk a multban s látjuk a jelenben, hogy kereskedőink szak-képzettségétől az ide megkívántató szellemi ismeretektől mennyire függ a haladás. Némelyik kereskedőnk ott áll ma is, a hol kezdte; a más óriás forgalmat mutat ki, mind a maga, mind a közönség előnyére.

A gyenge óriás %-kkal áru, hogy az erősebbel kiállja a versenyt, vagy sokféle üzlethez fog, hogy hiányait innen vagy onnan fedezze.

Bebizonyított tény tehát, hogy a kereskedő gyakornokoknak igen is nagy szükségük van egy megfelelő kereskedelmi szakiskolára.

Városunkban az iparos tanonciskola él és virágzik. Áldásos működését, hasznát nemesak a tanulók, hanem a mesterek is beismerik ma már.

A haladó korral lépést tartani egyedül a kereskedő osztály nem akar, ő a jelennek nem áldoz semmit. Szép alapvagyonát, évi gyűjtéseit arra tartja fenn, hogy majd idővel (talán a jövő században) egy nagy-szabású kereskedelmi iskolát állít fel. Szép a terv, de az ut nem jól van megválasztva, mert nemesak a jövőnek, hanem a jelennek is élünk kell. Az a 7-10 kereskedőtanonc, a kik most készülnek a kereskedői pályára, nélkülözök a jövő nemzedék előnyéért azt, minél-

kül megélni nem tudnak — az eszmének egykor kitűnő bajnokai — nem lehetnek.

Ezt kívánni tőlük, legalább is kegyetlenség s nagy foku elfogultság a jövővel szemben.

A mi piacunk a közel jövőben aligha fog 20 kereskedelmi tanoncznál többel díszkedhetni. Jelenben van 7, és e néhány gyakornok megszeresheti, szélesbítheti ama szellemi ismereteket, melyre, mint kereskedőknek szükségük van: kizárólag a városunkban oly szép eredménytel munkálkodó, minden szépért és jóért lelkesülni tudó kereskedő-ifjak társulatának köszönheti.

F. hó 10-én d. u. Kiss Károly polgári isk. tanár, ifjusági alnők, a mennyiségtan, kereskedelmi számtan és mértanból; Nagy Lázár takarékpénztári pénztáros az üzleti levelezésből és ügyiratokból oly meglepő szép eredményt mutattak be, a melyet méltán meghallgathattak volna a távol lőtükkel tündöklő főnök urak is.

A vizsgálatot Szöcs József volt polgármester a kereskedők társulatának elnöke vezette. Ugy a működő tanároknak, kik tisztókat minden díj nélkül teljesítették, mint a kereskedő-ifjuságnak derék ügybuzgó elnöke Fejér Antal urnak a helyiség, fűtés, világítás ingyenes felajánlásáért elismerő köszönetét nyilváníttotta.

A két évi eredmény fényesen igazolta, hogy a kereskedő-tanoncok számára rendszeres esti iskolát kell nyitni meghatározott tantervvel és díjazott tanári karral. Ez a feladat a kereskedő társulatra vár s ha nem tenné, a hatóság gondoskodjék a szegény fiukról, mert bizony nagy szükségük van rá.

X. X.

Ujdonságok.

— **Uj esendőrparancsnokok.** A király közdivásárhelyi Pap Mihály, m. kir. esendőralezredes és a II. esendőrkerület parancsnokát az erdélyrészi I. számú esendőrkerület parancsnokává, osdolai Bándy Balázs. m. kir. esendőr őrnagyot és a III. ker. parancsnok-helyettesét a szegedi II. számú kerület parancsnokává nevezte ki.

Atyafia léssen, kire tudniillik szálana a' meg-hólt embernek Jósága, ha a' gyermeknek-is halála tör-ténék.

Ha pedig magának-is az Aszszony-nak olyan különös Jósága léssen, mely az ő meg-hólt Férjét nem il-lette, így ha máshoz mégyen-is, gyermekét keze, 's gondviselése alól ki-adni nem tartozik; mindazonáltal annak Apjáról maradt Jóságát nem ő, hanem az a'hoz közelebb való vér fogja-fel, 's gondját a' viselendő.

Közelebb való Férjfi Atyafi nem lévén, nem tsak gyermekeiknek, ha-nem Atyokfiainak-is lehetnek gond-viselőik az Aszszonyok de a' hajdan Léányok az ők Atyokfiainak gond-viselőik éppen nem lehetnek.

Kilentzedik kérdés.

Törvénytévő Birák lehetnek-e az Aszszonyok?

Egy kiváltképpen való terhes, és igen nagy vigyázási kívánó dolog lévén a' Biroi Hivatal, Férjfiakra vagyon az bizattatva, azon okból-is, hogy az Aszszonyi elmének gyen-gesége a' Törvénynek keménységét egyenes Gyepőlvel nehezen hordoz-hatná, 's erőtelensége miatt az ítélet,

és Törvények értelmére alig érke-zhetnek.

De tekintették az említett Törvény-szerzők azt-is, hogy a' Férjfiak ha-talma alá-vettettek az Aszszonyok s' mivel e' szerént az engedelmesség-nek Törvénye alatt kellett marad-niok, élniök, illendőnek tartották ról-lok, hogy miattok jövőn leg-elsőb-ben-is ítélet az emberi Nemzetre bíznák azokra az ítéletet, kiknek ők ítélet által jutottak birtokokba.

Birákat rendelvén Isten ő Sz. Fel-sége a' Népeknek, akkor sem ültet-e az Aszszonyokat Ítélszékre, hanem azt parantsolá Moysesnek, hogy sze-rozzon az egészsz Község közül ha-talmas Férjfiakat, és Istenfélőket, kikben igazság légyen, 's kik gyü-löljék a' fősvénységet, 's azok ítélyék a' Népet minden időben, s' ugy-is tselekedék Moyses, és meg beszél-vén az Izrael fiainak az Ur paran-esolattját, vön az ők Nemzettsége-kből bölts, és Nemes Férjfiakat, és Tisztviselőket rendele azokból, 's megparantsolá nekik, hogy halgas-sák-meg, a' népet, és a' mi igaz, azt ítélyék, akár Polgár légyen az, akár szarándok.

A' mi a' Magyar Aszszonyokat illeti; értem Biroi Hivataltól való el-rekesztéseket a' külső, és közönsé-ges Törvényes székekre nézve. Mert e' Jóságos Nemes Aszszonyok a' Magyaroknál oly dolgokban, me-lyek Ur székín szoktak folyni, íté-letni, szabadosan bírálkodhatnak magok Jóságaikban.

Nem lehetvén hát közönségesen Törvénytévő Birák az Asszonyok, szüllyenek, nevelyenek jó fiakat, kik törvényes Tudományok által-is az Hazának jövődében hasznosan, hi-vén szolgáljanak, 's meg-próbáltat-ván magok viselések, Nemzetünkben lehessen minden időben bölts, okos, Istenfélő Birákat tenni közülök, kik előtt semmi külömbség ne légyen a' személyekben, hanem ugy meghal-gassák a' kitsint, valamint a' Nagyot, így lehet várniok, a' mit az Apostol mond: hogy üdvezül a' fiak szülése által az Aszszonyállat.

(Vége következik.)

— **Kapott ezüst pénzek bevál-tása.** A háromszékmegyei pénzügy-igazgatóság egy felmerült panasz al-kalmából érdekes határozatot hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a hosszas használat miatt megkopott ezüst pénzeket a m. kir. adóhivatalok, hi-vatalos fizetéseknel elfogadni köte-lesek, azonban a szándékosan megron-gált vagy átlukasztott hatosok nem fogadhatók el. Ezen határozat által egy régi kellemetlen kérdés nyert elintézt. Jövőre ugyanis bárki biz-vást elfogadja a kapott ezüst pénze-ket, mert nem kell félnie, hogy az nyakán fog maradni, az adóhivatalok kötelesek azt fizetésképen elfogadni.

— **Országos vásár.** A k.-vásár-helyi országos vásár csak nem tud semmiképen dűlőre jutni. Ennek a vásárnak május hó elején kellett volna megtörténni, de ez a pünköshti ünnepekkel összeesvén, elmaradt. A tanács nyomban felterjesztést tett és június 25-re kérelmezte a vásár meg-tarthatását. Ezen kérelem rendes idő-ben nem nyervén elintézt, a tanács felsőbb helyről utasítottat, hogy 15 nappal későbbre kérje a vásár meg-tartását s ennek alapján aztán a ta-nács július 10-ére kérte távirati uton a kirakó vásárt és 8., 9-ére a barom-vásárt. Remélhető, hogy ezen napokra a vásártartási engedély megadatik s így a jelzett napokon megtartható leend.

— **Majális.** A közdivásárhelyi kereskedő-ifjuság mult vasárnap ma-jalíst rendezett az Unió-kerti szin-körben. Bármily komor, mogorva ar-czot öltött is az idő ezen mulatság-hoz — mely ilyen esős, hideg időj-rás mellett igazán merénylet szá-ma ment, — azért mégis siker ko-ronázta a kereskedő ifjuság igeke-zetét. A közönség vajmi keveset he-derített az idő morgolodására s ugy megtöltötte a légmentesen megosz-kált szinkört, mintha csak a legfé-nyesebben süttött volna a juniusi nap. A jó kedv nem igen törődik azzal, hogy derül-e, vagy borul odakün s csak benn derü legyen. És ebben nem is volt fogyatkozás. A nagy közönség pompásan mulatott csak-nem hajnalig. A multság szépen jövedelmezett a jótékony célra is.

— **Járvány.** Kézdi-Vásárhelyt a kanyaró egészen megszűnt. Az utóbbi napokban újabb eset nem konstata-lott. Ellenben difteritisz ismét fordult elő egy esetben, egy korábban elő-fordult eset halállal végződött. Szent-léleken is a kanyaró-járvány szűnő-félben van. A járvány egész tartama alatt 159 eset fordult elő s ezek kö-zül azonban csak 2 végződött ha-lállal.

— **Katonai gyakorlat.** Honvé-deink némelykor ugyanecek kemény munkát végeznek a katonai ki-képzés szempontjából. Majd éjjeli riadó, majd főhercegi vizsga, majd meg nagy éjjeli gyakorlatok követ-keznek egymásután, hogy a hadfiak ugy a legfelsőbb katonai hatóságok látogatásainak izgalmaihoz, mint az éjjeli táborozás fáradaimaihoz egy-aránt szokjanak. Most hétfőn éjjel felkerekedett az egész zászlóalj s ezakk und pakk neki vágott a csikor-szági hogyeknek s ment addig, míg a csikszeredai zászlóalj előőrseivel valahol Káson-Ujfalunál összetalál-kozott. Itt egy néhány barátságos lövést váltva egymással, mindkét csapat visszatért állomáshelyére; mindkét fél egy rakás tapasztalatot és még több tyukszemét hozván ma-

gével. S míg a vitéz hadiak nehéz fátaszto uton szerzik harci tapasztalataikat, addig a kapualji romantika szünetelt egész 24 óráig. Hajh, de a munka után édes a találkozás.

— **Évzáró vizsgálat.** A helybeli közs. elemi fiu- és leányiskola évzáró vizsgálatát az iskolaszéknek f. évi jun. 16-án tartott ülése határozata értelmében július 1–7-ig következő sorrendben tartatnak meg. Július 2-án d. e. az I. ső fiuosztály.

„ „ „ d. u. a II-ik „
 „ 3-án d. e. a III-ik „
 „ „ „ d. u. a IV-ik „
 „ 4-én d. e. az I. leányosztály „
 „ „ „ d. u. II-ik „
 „ 6-án d. e. III-ik „
 „ „ „ d. u. IV-ik „
 „ 7-én d. e. V. VI. „

A vizsgálatok a leányiskola I-ső és a fiúiskola III-ik osztálya termében tartatnak. A záró-ünnepély július 8-án d. u. 3 órakor leend az ev. ref. templomban. Ugy a vizsgálatokra, mint a záró-ünnepélyre a t. szülőket, és érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja. M. Székely János közs. fiu- és leányisk. igazgató.

— **Villámcsapás.** Minden nagyobb szabású felhőtornyosulás nélkül jött f. hó 18-án az eső. Esztelenek felé, a mint ez már egy idő óta napirenden van. De bármily kevés rosz indulat látszott ki a felhőkből, azért azok mégis vést rejtettek méhükben. Egy hatalmas esattanással a villám lecsapott Nagy Ferencz és Péter közös esürébe s azt egy pillanat alatt lángba borította. Az épület, mely szerencsére biztosítva volt, teljesen leégett.

— **A közdivasárhely-kantai** róm. kath. gymnasium záró ünnepélye folyó hó 30-ikán tartatik meg, miről a tisztelt szülők s az érdeklődő nagyérdemű közönség értesítettik. Az igazgatósig.

— **Időjárásunk** — mint a kaczór asszony — folytonosan beszéltet magáról. Nap nap után újabb, meg újabb alakban jelenik meg. Ha reggel mosolyog, délután sir vagy sohajt oly hidegen, hogy az ember megdermed tőle, de két óra hosszáig sem tudja magát egyformán viselni. Szóval igazi áprilisi időt kaptunk. Eső, mosolygó napsugár s hideg szél váltják fel egymást, de a szép állandó nyár, melyre oly nagy szükség van a természetnek, — az csak egyre késik.

— **A ki nem tud házából kijárni.** K.-Martonoson történt a következő mulatságos eset: Id. Csüdör András ottani szegény földműves az élet ezernyi gondjai által szorongatva, sok nagy baján csak úgy tudott segíteni, hogy belső telkéből időnkint egy-egy résztletet a szomszédoknak eladott. Ha ma a keleti oldalon szakított ki egy „tineset“ eladásra, holnap már az északi bütün került egy darab a szomszéd birtokába. Végül a szegény öregnek csupán az egy ház maradt meg, de mivel az eladásoknál a kijárási szolgalmi jog nem tartatott fenn, a ház kijáró nélkül maradt, mert a jó szomszédok minden vásár alkalmával siettek a megvett területet kerítésbe foglalni. Szóval Urunk születésének 1894. évében oda lyukadt ki a dolog, hogy Csüdör András uramnak K.-Martonos községében vagyon egy olyan háza, melyből az utazára kijárni nem lehet, mivel hogy minden oldalról hatalmas kerítés zárja el az utat s a jó szomszédok azért sem engednék meg a kerítésen való átmászást, mivel így hamarabb rá tudják a szerencsétlen háztulajdonost szorítani arra, hogy az épületet

is adja oda valamelyiknek. Ámde a székely oszén nem egy könnyen lehet kifogni, Csüdör uram ugyanis úgy segített magán, hogy háza hiujából egy jó erős kötelet feszített ki az utczán levő akaczfához s ezen a kötél-hidon ereszkedik le az utczára valahányszor szükségét érzi annak, hogy portáját elhagyja. És Csüdör uram a naponkinti gymnasztika mellett kitünően érzi magát.

— **Köszönetnyilvánítás és kérelem.** A helybeli közs. elemi fiu- és leányiskola dícséretes magaviseletű és kitünő tanulónak megjutalmazása czéljából a kézdívasárhelyi takarékpénztár 10 frtot s a jótékony négyzet 4 frtot voltak szivesek adományozni. Midőn az iskolaszéknek f. évi június 16-án tartott ülése határozatából ez áldozatkészségért meleg köszönetet nyilvánítani kedves kötelességünknek ismerjük, egyidejűleg tisztelettel kérjük városunk érdeklődő közönséget, tanúgy-barátait, hogy a jelzett czélra bármely esekély ösztöget adni sziveskedjenek. Az adományok f. évi július 2-ig Kölönte Mózes isk. gondnok urhoz küldendők. Kovács István isk. sz. elnök. M. Székely János isk. sz. jegyző.

— **Kossuth Ferencz jön haza.** A Tarnóczy tüzoltószér- és gépgyár r. t. érdeme, hogy ezt lehetővé tette. Ugyanis ezen társaság szerződtette őt gyárának fővezetésére; miáltal nemcsak hogymagának csinált megfelelő hasznót, de egyuttal a nemzetet is lekötelezte; mert így hazánk boldogult nagy fiának idősebb fia, ki eddig külföldön volt kénytelen élni most hazájában talált Európailag elismert technikai tehetségének megfelelő foglalkozást, és így jövőben tehetségét szerzett hazájának szentelheti, és munkájának eredményével gazdagíthatja azt.

Hogy pedig Kossuth műszaki tehetségeit kellően kifejttesse, elhatározta a társaság, hogy gyárában a mezőgazdasági gépgyártást is meghonosítja, mi által érdemeit még fokozni fogja, mert ez által hazánkban ki fog szorulni a sok külföldi és selejtes gyármány, melylyel gazdáinknak nagy kárára előzölötték az országot és számtalan futóúgyneveik által sok károsításnak tették ki a magyar gazdát. Most legalább lesz egy hely, hol teljes megnyugvással fog vásárolhatni a magyar gazda jó és aránylag olcsó gépeket. E czélból 1,500,000 frtyi új részvényt fog kibocsítani a társaság és hogy abban minden szegényebb birtokos is résztvehessen, tehát az előrendő haszonban is osztozhasson, a részvényeket 100 frtban állapította meg. Az erre vonatkozó felhívást mai számunk hirdetői rovatában hozzuk. Aki ezen vállalatot előmozdítani és bizton elérendő eredményeiben részesülni akar, siessen az aláírással, mert minden bizonynyal nagyon tul lesznek jegyezve a részvények.

Mezőgazdasági közlemények.

A szénakészítésről.

(Folytatás és vége.)

Egy alkalommal egy nagy rétség mellett vitt el az utam, melyen mint az ujságon a betűsor, csakugy heverték a jó kövér rendek. A gyűjtésre rendelt munkáshad apraja-nagyja az utszéli árok parton heverészett, s nagy részben aludtak, pedig habár még nem is volt früstök idő, de jó fent járt a nap az égen.

Kiváncsi voltam a heverés okára s meg is kérdeztem egy az állat botjára támasztó kerülőfele embertől.

„Hát kérem harmatra alszanak“ volt a felelet.

Az alvásnak e különös módja felett töprengve csak később vettem figyelmembe, hogy nagy harmatban gyűjteni valóban teljes lehetetlenség volt, de az is tény, hogy harmatszálásig vagy 2–3 óra hosszáig az összes munkáshad hevert.

Ezen példa bizonyítja, hogy nem csak a takarmány minősége, de a munkabeosztás érdekében is figyelemmel kell a száritást eszközölni, nehogy a harmatra alvás szokása lábra kapjon.

A leggyakorlatibb eljárás az, ha a rendeket másnap, harmatszálás után, akár géppel, akár kézíerővel egyenletesen széttrázva szétterítjük és még aznap délután villahegyekbe, kis petrenezékbe, rakjuk. A villahegyek másnap szétbontatnak s lehetőleg még aznap petrenezébe gyűjtetnek; amennyiben a petrenezébe rakott széna még nem volna teljesen száraz, a petreneze szétbontatják. Ily eljárás mellett, ha különben szép idő jár, kaszálás után a széna 3–4 napra boglyába kerül. A munka egymás utánját s beosztását, kis szorgalom mellett, maga a gyakorlat mutatja meg.

Nagy gazdaságban, hol az emberi erő pótlására gépek beszerzése kifizeti magát, természetesen, hogy szénarázás, a gyűjtés és petrenezés gépek segítségével történik; a kellő beosztást így is szintén meglehetősen tartani, csak magát a kivitel módosítja a gyakorlat.

Sok helyen, különösen mesterséges takarmányfélék száritására igen exszerűnek láttam felhasználni az u. n. lobrokat, fapoznákból kup vagy prismaszerűleg összerakott állványokat, melyekre a széna-féle rof dobattik s itt jól ki is szárad.

Nagy hibát követ el, ki a rendeket sokáig hagyja a réten heverni, mert önmaga dicsmálja meg sarjutermeletét, hasonló nagy hiba, de rut dolog is, ha a boglyák sokáig a réten hagyatnak s a boglyák alatt kipusztul a növényzet.

Az ilyen eset — rendkívüli időjárás kivételével — csak olyan gazdaságban szokott előfordulni, hol a gazda nem tudja a munkát kellő egymásuttánnal beosztani, össze jön kapálás, ugarlás s mindenféle munkája egyszerre, a boglyákat nem hordja be annak idején, ha pedig a sarju növénynek indult — sajnálva azt legázolni, ott hagyja a boglyát őszig, nem gondolva meg, hogy káros a réjtére, káros a meglevő szénára, de még kevesebb is a sarju.

Legezészszerűbb, ha módunkba van s a széna kellőleg kiszáradt, a szénát petrenezéből egyenesen kazalba rakni, de ez csak kivételes esetben vehető ki.

A kazalba rakott széna pár nap alatt kissé felmelegszik, mely felmelegedés, ha nem tulságos, a széna jóságát csak emeli; de ha sokáig tart a melegedés s attól lehet tartani, hogy az a széna jóságára káros lehet, a kazalt meg kell vágatni, vagy oszlopokkal oldalról feltámasztani, hogy a légjáratnak utat nyissunk.

Ha a széna sokáig állott boglyákba, úgy a kazalban nem melegszik fel, mert már a boglyában kiejert.

A kazal rakására nagy gond fordítandó; nehogy beázzék; ha pedig esetleg valahol süppedne, azonnal ki kell igazítani s megüledés után be is kell tetőzni.

Vajha minden gazdának módjában volna, hogy szorgalmasan felgyűjtött szénáját alkalmas pajzába, vagy fedett helyre helyezhetné el, mert egy ily épület nagy áldás a gazdára. Előnyeit felsorolni feleslegesnek tartom. De hát sajnos, nincs az mindenkinek módjában, hogy összes termését fedél alá takarítsa s így szabadban, kazlakban vagy nagyobb boglyákban áll a takarmány. — Az ily kazlakot, boglyával szalmával s más kevésbé becses anyaggal kell befedni, hogy a kazal felszínén levő takarmány ne romoljék, s védeni kell viz alá futás s minden más eshetőség ellen, mert a jó takarmány nagy kincse a gazdának.

A közönség köréből. *)

Kérdés a kovásznai h. II-od biróhoz.

Kovácsna, 1894. június 17-én.

A kovásznai h. másod biró ujjolag és komolyan felszólítatik, hogy nyilatkozzék arra nézve, miszerint: mit ért az alatt, s mit akart mondani elődeiről e becses lap 40-ik számában „A közönség körében“ ezim alatt megjelent cikkében azzal, hogy: „kiknek pályájokra léptükkor alig volt garasuk, ma azonban ezrekre menő vagyonnal rendelkeznek.“

Hát az a kitétel, hogy a felsőbőségnek az a törekvése, miszerint: „tisztességes, szepőltenelőéletű értelmes emberekkel alkalmazzon alantosainak,“ mennyiben, mi okon és miféle értelemben vonatkozik az érdekeltekre?

Fentebb idézett, s gyanus értelmű kitételleivel megsértett, volt előjáró tagok — kik annak idejében nevük aláírásával nyiltan kiléptek e lap hasábjain s önnök merész rágalmazó vádját visszautasították — most már föltétlenül s erőszéken semmi nemű kitérést el nem tűrő határozottsággal követelik, hogy rejtélyes tartalma kifejezéseit 8 nap alatt e téren érthetően magyarázza meg. Vagy, ha erre nincs már bátorsága (a mely esetben kár volt hát pennát venni a kezébe) akkor felhivatik, hogy saját neve alatt, szigoruan a fellevelet tárgyhoz alkalmazkodva, vonja vissza a gyanus külső beburkolt, s becsületbeli ügyre vonatkozó vádját.

Mit ha tenni vonakodik, úgy vegye tudomásul, hogy a művelt közönség előtt kétes színben feltüntetett elődei ön ellen a törvényes eljárást meg fogják indítani az arra illetékes helyen, s megtorlatlanul nem hagyják azt a személyük ellen felhozott sértő vádat, melyet a sajtó útján megeselekedett.

Ha a fennebb kitűzött idő alatt a már írt rágalmazást vissza nem vonja — annál is inkább, mivel a toll két élő fegyver lévén s könnyen azt vágja meg, ki avatatlan kezekkel nyúl hozzája — ám lássa a következményeit.

Ifj. Deák Károly.

Csutak Ferencz.

Deák Lajos.

*) E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólításoknak, azonban a felelősség a beküldőt illeti.

Szerk.

Aláírási felhívás

a Tarnóczy tűzoltószér- és gépgyár-részvénytársaság újonnan kibocsátott részvényeire.

A Tarnóczy tűzoltószér- és gépgyár-részvénytársaság, mely 1891. év. óta áll fenn és eddigelé 500,000 frt alaptőkéje után az alapszabályszerű leírások és tartalékalapjának megfelelő dotációjá mellett részvényeseinek évenként 6 frt osztalékot fizetett, mi 6% kamatozásnak felel meg, 1894. évi június hó 17-ik napján tartott közgyűlésén elhatározta, hogy jövőre tűzi feckendő, tűzoltószér, sárgaréz-, réz-, aczélaruk gyártásán, továbbá víz-, gáz- és villamvezeték berendezésén és szakmájába tartozó mellékületek folytatásán kívül gazdasági, valamint szerszám és munkagépeknek nagybani gyártását a vállalat munkakörébe felveendi és gyári telepén egy nagy vasöntődet is állít fel.

E célból az alaptőkének két millió forintra való felemelése közgyűlésileg elhatároztatván, az újonnan kibocsátandó 10,000 darab 100 forint névértékű bemutatóra szóló részvények kibocsátási ára részvényenkint 110 frtban határozatik meg, melyből részvényenkint 10 frt a tartalékalapra fordítatik.

1. A 100 frt névértékű bemutatóra szóló részvények kibocsátási ára részvényenkint 110 frtban határozatik meg, melyből részvényenkint 10 frt a tartalékalapra fordítatik.

2. A részvények aláírása alkalmával, vagy legkésőbb f. é. június hó 23-ig bezárólag a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál Budapesten vagy ezen intézet által meghatározandó fizetési helyeken részvényenkint 30 frt fizetendő.

3. A további befizetések ugyancsak a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál következőleg eszkölzöndök:

- a) 1894. augusztus 1-én részvényenkint 30 frt,
- b) 1894. szeptember 1-én " 25 "
- c) 1894. október 1-én " 25 "

A befizetésekről ideiglenes tértvények szolgáltatnak ki, melyek az utolsó részletfizetés alkalmával társasági részvényekkel fognak kicseréltetni.

4. A régi részvényesek minden egyes részvény után ugyancsak 110 frt kibocsátási árban és a fenti feltételek mellett egy-egy újabb részvényre tarthatnak igényt, de kötelesek e részbeni elővételi jogukat 1894. évi június hó 21-ig bezárólag gyakorolni és e célból részvényeiket a folyó részvényekkel együtt lobélyogzás végett a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztárnál a fenti határrnapig bemutatni, mert ellenesetben e részbeni joguktól elesnek és a fennmaradó részvények az új aláíróknak adatnak ki. Az új részvényesek az 1894-ik évi osztalékban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

5. A részvényaláírás zárhatáridejeül 1894. évi június hó 26-ik napja tűzetik ki.

6. Tulajgyzés esetén az igazgatóság fentartja magának a jogot a feles aláírások tetszés szerinti leszállítására.

Ezen feltételek értelmében kibocsátott részvényekre 1894. évi június hó 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. és 26-án jegyezni és egyuttal a befizetéseket teljesíteni lehet Budapesten, a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál, Budapesten, Üllői-ut 2. sz.,

a kézdivásárhelyi pénzintézetek utján.

Kelt Budapesten, 1894. évi június hóban.

A Tarnóczy tűzoltószér- és gépgyár-részvénytársaság:

Dr. Rosenberg Gyula s. k.
ügyvéd, mint jegyző.

Kossuth Ferencz s. k.
elnök.

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1894. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1894. május 1-től.

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő) } érk. } ind.	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes ind.	regg. 10.55	éjjel 12.46	
Botfalva "	5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé) } érk. } ind.	11.14 11.29	1.00 1.18	
Földvár "	5.58	8.23		Tövis (vend., elágazás Arad felé) } érk. } ind.	d. u. 1.10 1.45	2.49 3.42	este 7.59
Magyaros "	6.17	8.43		Nagy-Enyed ind.	2.11	4.02	
Apáca "	6.35	8.57		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé) } érk. } ind.	2.56 3.06	4.35 4.47	
Köpecz "	6.54	9.16		Gyéres (elágazás Torda felé) . } érk. } ind.	3.43 3.53	5.15 5.21	
Agostonfalva "	7.01	9.22		Kolozsvár (vendéglő) } érk. } ind.	5.45 este 6.14	regg. 6.47 7.30	10.45 11.01
Alsó-Rákos "	7.18	9.38		Nagy-Várad (vendéglő) } érk. } ind.	10.44 11.04	11.41 d. u. 12.23	
Homoród "	7.45	10.02		Budapest érk.	regg. 7.00	este 8.15 regg. 7.25	
Kacsa "	8.02	10.15					
Bene "	8.23	10.36					
Erked "	8.43	10.51					
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	9.12	11.16					
Segesvár (vendéglő) } érk. } ind.	9.35 9.42	11.32 11.39					

Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre érk. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdi-Vásárhely indul reggel	4.00	dél előtt 10.30	délután 2.45	Brassó ind. reggel	4.50	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva	4.17	10.43	3.02	Szász-Hermány	5.09	9.09	3.25
Páva-Zabola	4.34	10.56	3.19	Prázmár	5.35	9.33	3.43
Kovácsna	4.45	11.13	3.51	Kökös	5.50	9.46	3.54
Barátos	5.18	11.29	4.16	Uzon	6.07	10.03	4.05
Nagy-Borosnyó	5.35	11.42	4.35	Kilyén	6.23	10.18	4.17
Eresztvény	5.55	11.59	4.56	Sepsi-Szentgyörgy	6.49	10.46	4.35
Sepsi-Szentgyörgy	6.35	d. u. 12.29	5.36	Eresztvény	7.16	11.14	4.57
Kilyén	6.45	12.37	5.46	Nagy-Borosnyó	7.37	11.41	5.14
Uzon	7.00	12.50	6.02	Barátos	8.06	12.10	5.35
Kökös	7.14	1.00	6.15	Kovácsna	8.33	12.40	5.55
Prázmár	7.41	1.20	6.42	Páva-Zabola	8.46	12.50	6.06
Szász-Hermány	8.01	1.36	7.02	Imecsfalva	9.01	1.08	6.18
Brassó érk.	8.19	1.50	7.20	Kézdi-Vásárhely érk.	9.19	1.26	este 6.32

Kézdi-Vásárhely, IFJ. JANCSÓ MÓZES könyvnyomdája.